

Τίτλος μαθήματος Μάθημα Επιλογής

Κωδικός μαθήματος: 21601
Ακαδημαϊκό έτος: 2013 –2014
Εξάμηνο διδασκαλίας: 7 (χειμερινό)
Τύπος μαθήματος: επιλογής
Επίπεδο μαθήματος: προπτυχιακό
Διδακτικές μονάδες : 4 ECTS μονάδες

Ώρες διδασκαλίας 2 (ανά εβδομάδα)
Υπεύθυνος/η μαθήματος Βασιλική Πετρίδου (V.petridou@upatras.gr)
Διδασκόντες Π.Πάγκαλος, Β.Πετρίδου
Ώρες γραφείου Δευτέρα 18.00-20.00, Τρίτη 14.00-16.00

1. Περιγραφή :

Περί γεωμετρίας

Το μάθημα πραγματεύεται τη σημασία της γεωμετρίας στην αρχιτεκτονική και την θέση που κατέχει ανάμεσα στα εργαλεία του αρχιτέκτονα. Εάν η γεωμετρία θεωρείται ένα αναγκαίο γνωστικό αντικείμενο για τον αρχιτέκτονα, τότε: ποιες είναι οι εκφάνσεις της γεωμετρίας που δύνανται να χρησιμοποιηθούν από τον αρχιτέκτονα; Πως ο αρχιτέκτονας αποδίδει αξίες στο έργο του διαμέσου της γεωμετρίας; Πότε, πως και γιατί την αμφισβητεί; Είναι η γεωμετρία μια τεχνολογία προς εξέλιξη ή ένα απόλυτο και αμετάβλητο σύστημα σταθερών στοιχείων; Πότε η γεωμετρία καθίσταται αφετηρία κοινωνικού προβληματισμού; Ποιες αλληγορίες και εννοιολογικές μετατοπίσεις εμφανίστηκαν στη σύγχρονη χρήση της γεωμετρίας στην Αρχιτεκτονική; Τα ανωτέρω ερωτήματα θα αποτελέσουν τους κεντρικούς άξονες προβληματισμού επί: α) του ρόλου της γεωμετρίας και των προϊόντων της στη σύγχρονη αρχιτεκτονική, β) της βαρύτητας που κατείχε στην αρχιτεκτονική σκέψη σε διαφορετικές ιστορικές περιόδους, καθώς και γ) του τρόπου με τον οποίο τροφοδοτεί την αρχιτεκτονική με επιστημονικά επιχειρήματα.

2. Περιεχόμενο του μαθήματος-Ύλη

Το μάθημα θα προσεγγίσει τη σχέση της γεωμετρίας και της αρχιτεκτονικής μέσα από τρεις βασικές ενότητες: την οργάνωση του χώρου της κατοικίας διαμέσου της γεωμετρίας, τις γεωμετρίες του τοπίου, τη χρήση της γεωμετρίας ως αμφίσημο τεχνολογικό εργαλείο. Θα διερευνηθούν επιλεγμένα θέματα της αρχιτεκτονικής από την Αναγέννηση, τον 18^ο και τον 20^ο αιώνα ως προς τη σχέση αρχιτεκτονικής και γεωμετρίας. Θα ζητηθεί από τους φοιτητές να διατυπώσουν ένα ερωτηματολόγιο σχετικό με τις 3 ενότητες, το οποίο θα χρησιμοποιήσουν στις συναντήσεις τους με τους αρχιτέκτονες που έχουν επιλέξει.

Μάθημα 1^ο: Εισαγωγή: η γεωμετρία ως μέσο εποπτείας. Από το Ludis Mathematicus του L.B. Alberti ως το “οντολογικό επιχείρημα” του Καρτέσιου.

ΕΝΟΤΗΤΑ Α: κατοικία

Μάθημα 2^ο: Γεωμετρία και Τυχαιότητα: από τον L.B. Alberti στον P. Eisenman

Μάθημα 3^ο: Η κατοικία και η οικογένεια: από τον F. L. Wright στην αρχιτεκτονική της περιόδου του Ψυχρού Πολέμου.

Μάθημα 4^ο: Σύγχρονες ελληνικές κατοικίες. Η καθαρή γεωμετρία και η σχέση της με τις κοινωνικές συνθήκες στην Ελλάδα 1960-1990.

Μάθημα 5^ο: Παρουσίαση του 1^{ου} Μέρους της Άσκησης:

Επιλογή ενός έργου ελληνικής αρχιτεκτονικής από το 1980 έως το 2010.

Συλλογή όλων των πληροφοριών και συγγραφή ενός κειμένου, στο οποίο θα αναφέρονται: α) που και πότε πραγματοποιήθηκε, β) μορφολογική περιγραφή, γ) εννοιολογική περιγραφή - συμβολισμοί - εκφραστικές προθέσεις, δ) παραγγελιοδότης, ε) κόστος, στ) αρχιτεκτονική και κτηριακή τυπολογία στην οποία ανήκει. (4 ασπρόμαυρες φωτογραφίες ανάλυσης 300 dpi - 1 γενική άποψη και 3 λεπτομέρειες). Προετοιμασία ενός ερωτηματολογίου που θα συζητηθεί από τον φοιτητή και τον αρχιτέκτονα που έχει επιλέξει (2 ερωτήσεις ανά θεματική ενότητα του μαθήματος).

ΕΝΟΤΗΤΑ Β: τοπίο

Μάθημα 6^ο: Κτήριο και περιβάλλοντες χώροι: από τον A. Palladio στον P. Eisenman

Μάθημα 7^ο: Γεωμετρικές αναγνώσεις του Αστικού τοπίου: από την γεωμετρία της φύσης στην γεωμετρία της πόλης. Η πόλη ως φύση από τον 18^ο αιώνα κι έπειτα.

Μάθημα 8^ο: Το τοπίο στην ελληνική αρχιτεκτονική.

Μάθημα 9^ο: Παρουσίαση του 2^{ου} Μέρους της Άσκησης: Επίσκεψη του έργου και αποτύπωση με επιτόπια σκίτσα ή/και φωτογραφίες ως προς την κατοίκηση του, ως προς τα τοπία του και ως προς τις τεχνολογίες οι οποίες θεωρούνται απαραίτητες για την υλοποίησή του.

ΕΝΟΤΗΤΑ Γ: τεχνολογία

Μάθημα 10^ο: Τεχνολογία και διάκοσμος: από τον G.B.Piranesi στον P.Eisenman

Μάθημα 11^ο: Τεχνολογία της κατανάλωσης: πεπρωμένο και ουτοπία.

Μάθημα 12^ο: Ναοί, εργοστάσια και δημόσια κτήρια: κοινές τυπολογίες-κοινές γεωμετρίες-κοινόί ιστότοποι.

Μάθημα 13^ο: Παρουσίαση του 3^{ου} Μέρους της Άσκησης: Απεικόνιση του έργου με 3 διαφορετικούς γεωμετρικούς τρόπους: α. δισδιάστατη απεικόνιση, β. τρισδιάστατη απεικόνιση, και γ. μοντελοποίηση με εφαρμογή 3 φίλτρων παραμόρφωσης.

3. Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα και δεξιότητες :

Βασικός στόχος του μαθήματος είναι η ενίσχυση των ικανοτήτων των φοιτητών να εμβαθύνουν στα θεωρητικά προβλήματα της σύγχρονης αρχιτεκτονικής, η ανάπτυξη των ερευνητικών δεξιοτήτων, η επιτόπια έρευνα και η διατύπωση πρωτότυπων ερωτημάτων.

4. Προαπαιτήσεις

Προαπαιτούμενη είναι η επάρκεια στα μαθήματα Ιστορίας Αρχιτεκτονικής και Τέχνης.

5. Διδακτικές & μαθησιακές μέθοδοι (50-100 λέξεις):

Το μάθημα οργανώνεται σε θεωρητικές διαλέξεις (2 ώρες / εβδομαδιαίως). Κατά τις διαλέξεις επιδιώκεται η ενεργή συμμετοχή των φοιτητών και η δημιουργία συζητήσεων και διαλόγου. Γίνεται προβολή κειμένων, εικόνων, αποσπασμάτων ταινιών και χρήση του διαδικτύου. Οι φοιτητές παροτρύνονται να επισκεφθούν έργα συγχρόνων ελλήνων αρχιτεκτόνων και να επικοινωνήσουν προσωπικά με σύγχρονους έλληνες αρχιτέκτονες. Επιδιώκεται η δημιουργία ενός ερωτηματολογίου με διατύπωση ερωτημάτων ικανών να τροφοδοτήσουν εκ νέου τον προβληματισμό των φοιτητών.

6. Βοηθήματα & συνιστώμενη βιβλιογραφία

- M. Tafuri, *The sphere and the labyrinth: Avant-gards and Architecture from Piranesi to the 1970s*, Cambridge, Mass. 1987.
- M. Tafuri, *Architecture and Utopia. Design and Capitalist Development*. Translated by B. L. La Penta. Cambridge, MA: MIT Press, 1976.
- Argan, G.C., *Progetto e oggetto*, scritti sul design, a cura di Claudio Gamba, prefazione di Carlo Olmo, Medusa, Milano, 2003.
- F. Dal Co, *Figures of Architecture and Thought, German Architecture Culture 1880-1920*, 1990
- Peter Collins, *Changing ideals in Modern architecture*, Faber and Faber London 1965.
- Leon Battista Alberti , *Ludi mathematici, 1450-52*
- Λέον Μπατίστα Αλμπέρτι, *Περί ζωγραφικής*, μετ: Μαρίνα Λαμπράκη - Πλάκα, Εκδόσεις Καστανιώτη, 2008.
- Evans Robin , *The Projective Cast: Architecture and Its Three Geometries*, MIT Press, 1995
- Psarra, S., *Architecture and Narrative, the formation of space and cultural meaning*, Routledge, 2009
- Lavin Sylvia , *Form Follows Libido: Architecture and Richard Neutra in a Psychoanalytic Culture*, MIT Press, 2005
- Δουκέλλης, Ν., (επιμ.) *Το ελληνικό τοπίο*, Βιβλιοπωλείον της Εστίας, 2005
- Simmel, G., Ritter, J., Gombrich, E. H., *Το τοπίο*, Ποταμός 2004.

• Τρόπος Αξιολόγησης/βαθμολόγησης των φοιτητών

Για την τελική βαθμολόγηση κάθε φοιτητής/τρια θα πρέπει να παραδώσει το συνολικό τεύχος της εργασίας με προφορική υποστήριξη και συσχέτισή της με την ύλη των παραδόσεων.

Η αξιολόγηση θα βασίζεται στα παρακάτω στοιχεία με τα αντίστοιχα ποσοστά βαρύτητας:

- Πληρότητα και ποιότητα της Άσκησης80%
- Πληρότητα και ποιότητα τελικού τεύχους20%